

درگاه

۵ تشرین ثانی ۳۳۷

نومرو : ۱۴

برنجی سنه : ایکسجی جلد

قورلمره جيزديكم خطار

اوكونى كوكم كى يورغوندى دكن ،
روخده نشهدن يوقدى بر اثر ...
دكنكم قورلمره كزديكه سس سز
اوكمده جالاندى بر جوق جيزكيلر .

دالغله قورمسالدى كابو كچنجه
بوزولدى قورلمره جيزديكم خطار ؛
باقدم : او خطارلك برنده ايجه ،
بايرسز نقشار وشكار وار .

دوشوندى : ارزولر ، بز انسانلر
خياله بولمه نه خطار جيزره ؟
بر قدر دالغله سى كچنجه بارين
او خطار بام باشقه برشكلك بگزره .

على مختار

-- طبعى نافته !

— اوله مى ؟ او حالده شو هيكله بايكنر .

بوني ديكه برابر عتيق كوروده يوقايدن تنوير
ايدم بيلك همچون لامبى يمكن اولدينى قدر يوقارى
قالديرى .

— مملر اوزرنده كى شوشدلى ايشيقلره ،
تسك بولكلور ملرنده كى شوقوتلى كولكلره ، برده
بوجسم لطيفلك الك نازك قسملرى اوزرنده عادتاً
بخارلى وتيردك اولان يارى آيدنقلره ، هواده
اريسور ظن ايديله جك درجده كتدكه قوت
وشدتنى بك ايجه اوله رق غائب ايدن شو
طبقه لره بايكنر . نه ديرسكنر ؟ عادتاً سياه
وبياض رنگلرده خارقه مملر اهنك اصوات دكلنى ؟
تصديق وتسليمه مجبور قالدم .

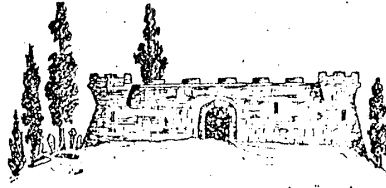
— نغدر غريب و عجيب كورينورسه
كورينسون دينيله ياوركه بيوك ناختر ، جدآ
الكابى ناقشار ودها طوغرىسى الك اى حكاكار
قدر رنگشاندلر .

جسمك قباديق برلرندن او قدر ماهرانه
استفاده ايدلر ، جرأت ضياعى محويت ظل
ايه او قدر كوزل امتزاج اينديرلر كه حصوله
كتيردكارى منجوات ، الك ششعه دار ترسيات
محكوكه كى ذوق آميزد .

حالبوكه رنگ - ايشته مقصدمده ذاتاً بو
ملاحظه بيه نقل كلام ايتك ايدى - كوزل برطرز
تميلك چيچكى كيدير . بوايكي مزيت داتما بربريله
مرافق بولنور و هيكلتر اشغلك بالجه آثار نفيسه نه
برلم زنده ده كى حال آتشي و برنده ايشته
بوللردر .

[مابعدى وار]

وصير

ملى اجتماعات

شهره - اسلام تاريخ و مدنيت دار
(پروفور و . يارتولديك مطالعه سى)

— ۲ —

مسلمان مدنيتك انحطاط مسيلبرى مسئله سنده
اساسلى بر جواب اعطاسى علمك بوكونكى حاله نظراً
امكانسز كيدير ؟ بومسئله لك حل ايچون ، هموميله
ديكر تاريخى مسئله لرده اولدينى كى ، مطالب دوريه
عائد بوتون منبى ، ممكن اولان بر تماميت داخلده
آله آتقى و بولنر اوزرنده تاريخى انتقاد اصولارى
تطبيق ايتكندن باشقه يول اولماز . زمانورده مسلمان
دنياسنك ميلادى ۱۴ نجي دن ۱۷ نجي عصرلره
قادر كى تاريخه عائد منيكلر بويوك بر قسمى هنوز
نشر اولونوب موقع استفاده يه قونولامش بر حاله
دوربور . آنچاق بو خصوصده مسلمان تاريخك بعض
تظاهرى قيداولونه بيليركه بولر كعمومى مدنى وضعيته
تاثيردن خالى قالش اوله لرى فرض اولونه ماز . بوجله دن
اولق اوزره موضوع بحث اولق لازم كان واقعات
اولا باربار استيلا لرى دركه مسلمان دنيا سى جغرافى
وضعيتى اعتباريله بوكاغرب اوروپاده اولديندن جوق
دها فضله معروض قالشدر ؟ ثانياً آسيانك مسلمان
قسمى دركه آسپانك و هندستانك دكر يولنك كشف
وكشادنن سوكره جهان تجارى آنا يوللرينك بويوننده
قالشدر ؟ نهايت سنى توركلرله شيشي عجملر آراسنده كى
مخاصه لركلر كه بونك نتيجه سنده مسلمان مدنيتك
وحدق زائل اولشدر .

مسلمانلرده داخل اولدينى حاله هيچ كيمسه ،
۱۷ نجي عصر دن سوكره مدنيتك عائد عصرى ارتقى
مسلمانلر اولايوب غربى اوروپا قوملرى اولدينى حقيقتنه
اعتراض ايتيور . آنچاق بودورده مسلمانلر كنديلرينه
تقدم ايدن عصرلر مدنى سعيلىرى كمرلرني ندرجه يه
قادر غائب ايغش وينه اوزمانلر اوروپاده وقوع بولان
مدنى مساعينك ثمرلرندن ندرجه استفاده ايغش ؛ باشقه
تعبيرلرله ، غرب مدنيت دنيا سنك مخلف شعبه لرى
آره سنده كى مواصله نه قادر بر مدت دوام ايغش اولدينى
مسئله سى ده جوق اخلاقلير .

شبهه سركه ، مسلمان عائده ، علمى عنعنيله
هيچ بر زمان قلمى بر صورتده انقطاع بولامش وهر
زمان لك بوكسك دورلر لك بويوك متفكرلرينك
اثرلرني تدقيق وتتبع ايدن عالمر كلشدر ؛ فقط بو
عالمر آنچاق سافلرنيك استخراجلرني غمسه لر ،
بولردن مؤخرآ مستقل اجتهادلرده بولونه جق درجه ده
استفاده ايدم ضرلردى . حتى مسلمان عرفان و مدنيتى
آبدلرنيك تدقيق خصوصده بيله مسلمانلر تقدم حقيقى

درگاه

اوروپا ليله ترك ايتكه مجبور قالديلر . مسلمان يازمه
كتابلرى اوروپا كتيخانه لرته او قدار كتييله كللكه باشلا
دى كه ، كورونديكنه نظراً ، ده ۱۷ نجي عصرده
مسلمان عالملك تاريخه عائد كتاتى منيكلره اوروپاده ،
مسلمان دواتلرينك باختيارنده اولديندن دها قولايلايه
وصول ووقوف ممكن اوله بيلنوردى . ۱۷ نجي عصر
سوكارنده ده رابو مارلرندن ، بيلدوتك اورپانسال

غنوائى آلتنده تاليف اولانان محيلى قاموس ده
اوزمان شرقه قطعياً آتاق باهامش بر اوروپالى عالملك
مسلمان اولكلرنيك تاريخه عائده مقصدار تاريخى
معاومات طولايه بيله جكنى واضعاً اثبات ايدر . طبيعى
مختلف مسلمان اولكلرنيك عرفان و مدنيتجه حال
و وضعيتلى بر اولاسايه جنى شبهه سزدر . اسلاميت
دورنده كى واوندن اوله عائده ماضيسنه متعلق كتاتى
منبى لرى لك بويوك بر كيتنه محافظه ايتكده اولان
مصر بوكونده كتيخانه لرنيك نسبتاً زيكينليگيله نماز
ايتكده در ؛ ميلادك ۱۰ نجي عصرنده الفبا و تأسيس
ايدلش اولان - بو ازهر اسمنده كى جامع بوكون
دخلى موجود وجهانده لك اسكى اسلام كليسى اواق
اوزره مروفدر ؛ ده ۱۹ نجي عصرده بعض
اوروپالى مستشرقلر مصرده كى شيوخلر دن درس آلفده
ايدلر . حتى شيخ ططاوى سن پترسبورغ دارالفنوننده
عرب لسان ، ادبيات و تاريخى درسلىرى و برمك
اوزره دعوت اولونشدرى ؛ فقط بو شيك علمى
منبتنا عد اولونوبوردى . شاگردلرندن برى اولان
مستشرق فرهدل كنديسنك شرقده عرب ادبياتى
قديم اثرلرني عشق و شوق ايله تدقيق وتتبع ايدن
يكانه برلى عالم عد ايديله بيله جكنى سويله بور . بوكون
ايسه هموميله اوروپالى عربى ايجيلر دركه ، اوروپالى
هندياچى بالخاصه سيني ايجيلر ك خلافة ، برلى عالمر ك
معاونتنه افتخار ايتمه مكده درلر .

خريستان و مسلمان دنيا لرى آره سنده كى عرفانى
و مدنى اختلاط و مواصله ماضيه ده ، حالا اولدينى كى ،
دخلى اختلاف دولاييسيله صعوبت دوجار اولوبوردى ؛
نه كم عبنى فرق دركه عرب عالملك اوروپاده بطى بر
صورتده انتشاريه سبب اولشدر . منع مافيه بودورده
آز جوق معارفه لر واقع اولوبوردى . ده ۱۵ نجي
عصرده توركلر ، ۱۷ نجي ده عجملر اوروپا ليلر ك عسكر
لك فننده كى ترقولرندن استفاده ايديبورلردى ؛ جغرافى
اثرلرى ايچون يالكر شرق ده كيل ، عبنى زمانده
اوروپا منيكلرندن ده استفاده اينن تورك عالمى حاجى
خليفه لك فعاليتيه ده ۱۷ نجي عصره عائدر . طبابت
ايسه ۱۸ نجي عصرده توركيا و ۱۹ نجي عصرده
عجمستانده منتشر اولشدر .

۱۸ نجي عصر دن اعتباراً اوروپا دوللرى دقتلرني
يكيدن مصر و يافين آسيابه غطف ايتديلر . ده ۱۸
نجي عصرده ميدانه چيغش اولان سويش قانانك
كشادى فكرى ۱۸۹۶ ده موقع قلمه قونمشدر ؛
بوصورتله مسلمان اولكلرلى تكرار كنديلرني لك باشلى

تکاشنا

نمایش در البرایع

شبهه سز غاشا عالمی اچمنده صنعتك اك بوكسك مرحله تكاملنه آلمانلر واصل اولمشدر . فقط فرانسه نك بی نظیر بارسى ده عینی زمانده عموم عالم تاشانك باحتی صاییلر . چونكه بو (معظم تیارولر شهری) دنیاك اك زنکین وواسم و صنعتك هر شعبه سنی اهلیتله احتوا ایدن اك جولانی وحرکتی برتیارو حیاته مالکدر . دنیه بیلرکه کونش صوك رنگلری شهرک افقرینه چکمهک باشلادینی آندن اعتباراً بتون خزمه لرخی تیارولرده پارلا تیر آقشامه قدر چالیشان ، یوزولان خلق معدده سنك احتیاجنی متعاقب روخنك ، اعصابك احتیاجنی تقمین اچین بورالره آقین آقین طولانیله ،

زیرا بز نه اوروپا ونهده روس حکومتلرینه نصیحتلر ویرمک وداخلی وخارجی سیاست ساحه لرده شوویا کنی رسمی تلقیلری اوکه سورمک مقصدنی بسله میوز . وقتمزی ده زیاذه روسیه نك شرقده کی وطیفه لرینه تخصیص ایده جکز . برصیره مسلمان مملکتلرینک روسیه به الحاقندن سوکره بونلرک کرک شیمدیکی حالری وکرک تاریخلری نك تدقیق ، ماضیلرینه عائد کتابی وغیر کتابی هر نوع اثرلر ووثقه لرک محومه طایفه سنی ، بونلرک محافظه و مطالعه سنی تأمین وتسبیل ایده جک تدبیرلر اتخاذی ، بوتون بونلر روسیه نك کرک محلی اهالی به ، کرک عصر مرک علم عالنه قارشى و طاقنی جمله سننددر . وسائطك فقدانی پهانه سبله ویاخورد اجنبی عصرلر عائد مدنیلرک مطالعه سنی ویا بونلرک آبدلرینک محافظه سنی محلی زمره لرک ضررینه اوله رق حاکم منفله معنأ قایناشه لری تهلیک سنی کتیره جکی ملاحظه سنی ایله بو وظائفك ایفا سندن امتناع بو یوک ماننده یاقیشاز . انکیزلرک هندستان ، فرانسزلرک جزائر ، هند چین ، وحی صوك زمانلرده آلمانلرک الجزیره وعراق حوزه لرینک تدقیقنه عائد مکمل سنی و اثرلری روسیه نكده شرقده کی دیگر اوروپا دولتلری بیاننده موقعنی اشغال ایتیه سنی ضروری اولدینی واضحا اثبات ایدر . بوغایه به یقین بر زمانده وصول اولمازسه بیله الدن کادیکی قادار بوهده دوعروعرم کوسترمک وروسلرکده آسیا تدقیقانه عائد امکاری انکیز ، فرانسز ، آلمان علمی سفیرلرینک ومنفرد عالملرینک اثرلرندن هیچ بروجهه آشانی قالمادینی کوسترمک لازمدر . حالبوکه زمانزده روسیه نك اوقادار چوق علاقه ومنفعتلری اولدینی ایران عائدروس تألیفاتی بیله بوکا عائد انکیز اثرلرله قطعیاً مقایسه به تمیل ایده من . دیگر طرفندن روس ایبراطورلنی اولکسته داخل اولان بوتون قطعه لر اهالیسی اچونده روس لسان وادیاتنک تعلیمی کندی ملی وطنلرینک وامضیسنک تدقیق وتبجی اچون مطلق بر شرط اولالیدر .

ناظی

راغب ضروری

بوندن . وکره کی مقدراتی نه اوله جنی و بونلرک تجارتی محرجلر و سیاسی فائیت اوغورنده کی جهانی مجادلرک گیدیشه نه کی عکس تأثیرلر اجرا ایده جکی حقتده نقال تجر به لرنده بولونه جنی دکیلز ؛ هر بیطرف مدقق اچون شوجهت واضح و مسلمدرکه مسلمانلر کرک سیاسی وکرک مدنی جهد واقدا ملرنده عظیم مشکلات اقتحام ایتک مجور قنده درلر . اوروپا دولتلرینک سیاسی واقتصادی اداره سیستمی نه قدر معضل اولورسه دیگر حکومتلرکده بونلری حقیله بنمسه یوب کندی حیات شرطلرینه تطبیق ایتلری قادار کوجه شیر . بو خورصده شیمدیکی مسلمان حکومتلرینک وضعیتی ۱۸ نجی عصرده کی یوبوک پترو حکومتنکندن چوق ده زوردر ؛ ژاپونیا بوباید مفتح برمال اوله ماز ؛ چونکه زمانزده کی مسلمان اولکلری آره سننده هیچ بری اوقادار چوق مادی وسائطه ، کثرتی وکشافنی نفوسه مالک دکادر . عثمانی ومصر حکومتلرینک مملکتلرینی اوروپا دولتلری حلقه سنه ادخال ایتک تشبیلری تورک کرک عثمانی آروپا سندن بوبوک برقصی غائب ایتلرینه ومصرکده انکیزلر طرفندن اشغالنه منجر اولمشدر .

شیمدی مسلمانلر اچون اوروپا مدنییتی اوقادار چابوق تمیل خصوصی اسلافلرینک قدیم یونان مدنییتی تمیل ایتلرندن چوق دها کوچدر . اولسه اولسه مسلمانلر بلکه یقین براسنقبالله (جاذمیر بولنک انشایی تشبیلی ووقیت بخش ایتهمش اوله سنه رغماً) فنیات کی ریاضی (مدنی) علملر ساحه سننده اوروپا بیلرک یارملری اولادن ایشارخی کوره بیلرلر . فقط ملی شعورک ترقیسی هر شیدن اول کندیلرینک ترقیلرینه هر بوط اولان تاریخی وادی (حرثی) علملرک اصوللری تمیل و بونلرده تصیرف ده زوردر . حتی مختصصلرک بیسانه نظراً بوساحده ژاپون عالملرینک اثرلری بیله ، کندی لسان ادبیات وتاریخلرینه عائد تبیلرله داخل اولدینی حالده ، علمی نقطه نظرندن ژاپون طبیعیتنجی ، طبیب وسائرلرینک اثرلرینک چوق دونددر . الیوم استانبول ، طهران وقاهره نشر ایدیلکده اولان برچوق طبعلرله ایه اوروپا بیلرک لسانیات وتاریخیاتک انتقاد اصوللرینک تمیل ایدیلش اولدینه عائد امارلر دها آزددر . مسلمان علم اربابی نك کندیلری ده کندی لسان وادیاتلرینه عائد درسلر تأسیسی اچون اوروپا بیلرندن

ندوس ایتک ضروری اولدینی اعتراف ایدیورلر . حتی ۱۱ - ۱۹۱۰ قیش سهه ستری اچون جامع الازهر خواجه لرندن بریشک برلینه اعزام اولدینی حقتده بطوعانده کورولش اولان برقید بوباید اغوذجی بروانعه در .

بوشراطف داخلنده ، اوروپا ملتلی ، هرا حمله کوه ، دها اوزون بر زمان مسلمان ملتلی قارشیسنده کی عظیم فائیتلرینی محافظه ایده چکارددر .

بوفائیتندن نه بولده استفاده ایدیله سی لازم کله جکی مسئله سی جریده مرک وطیفه سی داخلنده ده کیلدر ؛

تجارت بوللرندن بری اوزرنده بولیلر . بوندن ماعدا دمبر بولاری ده (یاقین آسیا اورته سندن کچوب هندستان وجبهه قادار کیدن اسکی تجارت بوللرینک یکیدن احتیاسی اچون بواجاددن استفاده فکری هنوز تحقق ایده من . مش اولماسنه رغماً) عمومیتله قارا تجارتك اهمیتنی یکیدن تأسیس ایشدر . شیمدی شرقده کی حیات شرطلری آرتق اولکی دورلرده اولدینی کی دکیلدر ؛ مسلمان ملتلرینک درین براوقوده اولکلری تصویری آرتیق حقیقته توافق ایتور . ۱۹۱۰ سنه سننده « ساحلی شرق » حقتده انتشار ایدن بر استخبارات کتاینده دیگر فصللر آرایسنده « شرقده آمریقان ، وئسنه لرینک انکشافی » بحثی وارددر . بوراده شرقک ۱۹ نجی عصره قادار یا قطعاً وجودی اولمایان پورت - سعید ، پیره ، مرسین کبی یاخورد غایت اهمیتسنر نقطه جقلر تشکیل ایدن بیروت ، غزه کبی قصبه وشهرلرندن بحث اولوتوبورکه بونلر شیمدی بوبوک تجارت مرکزلی ماهیت واهمیتنی کسب ایتشلردر . بوبکی واقعه لر یالکز ساحلی شرقه مخصوص بر حال ده کیلدر ؛ مسلمان دنیا سنک دیگر قسملرکده شهرلرک سریع انکشافلرینه عائد بز صیره مثاللر موجوددر . عجمستانده تبریزده ۱۹ نجی عصرده موغوللر زماننده کی اهمیتنی چوقدن غائب ایتش اوافاجق بر قصبه حالنده ایدی ؛ شیمدی ایهه نفوسی ۲۰۰.۰۰۰ ددن آشانی ده کیلدر . اورتا آسیاده بوبله برسرعلی انکشاف وتره فرغانه آیلاننده نظره چارباز ، که بوراده اسملری قرون وسطادن (اورته زمانلرین) قالمه شهرلرله بیله او زمانلره عائد تک برینا بوقدر و بوراده بوتون شهرلر روسلرک آله کیدکاری زمانکی حاللارنده یعنی خوقند خانقلری زماننده انشا اولوندقلری کیددر ؛ مملکت روسیه به الحاق ایدیلکدن سوکره بوشهرلر روس حکومتی اداره سننده کی عمومی مدنی ترقیلر ، بالخاصه باوخیاق وایکچیلنک انکشافی نتیجه سننده ، ده زیاذه اهمیت قازانملردر .

اقتصادی ترقی ، مسلمان عالمندهده ، هر برده وهر زمان اولدینی کی ، ملی شعورک بوبکه له سی وحرثی - مدنی قوت وجربانلرک بوبومه سی ، آرتیه سی ایله مترافقدر . بوسبیه بناء اوروپا دولتلرینک حاکمیتلری آلتنه کچن حوزه لر مسکنه سنک عمومی اسلام حرکتلرینک کوزه چارباز اشتراکلرینک اهمیتنی آکلاشله بیلر . شبهه سز بوحرکتلرک ظهورینه سبب اولانلر اصل بونی کندیلری اچون حقیقی بر تهلیک عدایدن حکومتلرک کندیلریدر . اوروپا حکومتلرینک اداره سنه داخل اولان مسلمان حوزه لرینکده اقتصادی ترقیلری مملکتته اوروپا اداره اصوللرینک ادخالی نتیجه سی اولوب بو حکومتلرک منافعه ده موافقدر فقط عبی سبیک مسلمانلر آره سننده دینی ملی شعورک ظهور وتعالیسنی ایجاب ایتش اولما سنی ده ممکن ده کیلدی ، که بوده طبیعتله حاکم مملکت سیاسی ومدنی تقوونی ادامه ایده جک رسمی تدبیرلر اتخاذنی اسلزام ایشدر . « مسلمان دنیا سی » قارلرینه مسلمان حرکتلرینک